

ONDOKUZ MAYIS ÜNİVERSİTESİ
İLÂHİYAT FAKÜLTESİ
DERGİSİ

SAYI : 9

Samsun - 1997

**ONDOKUZ MAYIS ÜNİVERSİTESİ
İLÂHİYAT FAKÜLTESİ DERGİSİ**

Sayı : 9 Samsun 1997

Sahibi:

İlâhiyat Fakültesi Adına:
Prof. Dr. Sadık CİHAN

Mesul Müdür:

Yayın Komisyonu Adına:
Prof. Dr. Hüseyin PEKER

Yazı İşleri Müdürü:

Dr. Yavuz ÜNAL

Dizgi ve Mizanpaj:

Arş. Gör. Vejdi BİLGİN

Baskı:

Ondokuz Mayıs Üniversitesi
Matbaası

Dergide yayınlanan yazıların bilim ve dil yönünden sorumluluğu yazarlarına aittir.

SÜLEYMANCILIK

Prof. Dr. Ahmet TURAN*

Süleymancılığa adını veren Süleyman Hilmi Tunahan 1888 de Silistre’de doğdu. Babası Osman Efendi dersiam, hafız ve müderristi. İlk öğreniminden sonra İstanbul’a gelmiş, Fatih dersiamlarından Ahmet Hilmi Efendiden ders almıştır. Burada ciddi bir öğrenim yapmış, çağının en yüksek okullarında okumuş din ve hukuk branşlarında diploma sahibi olmuştur. Bu öğreniminden sonra vaiz olmuştur. Süleyman, bir taraftan vaiz olarak irşat hizmetlerine devam ederken, diğer yandan da ilk kez 1946’da hükümet kararı ile açılmasına izin verilen Kur’an kurslarına ve isteyen Müslüman çocuklarına da evlerinde Kur’an öğretmeye, dini ilmihal bilgilerini vermeye başlamıştır. Süleyman’ın yetiştirdiği ve bu kurslardan mezun ettiği pek çok öğrencisi Diyanet İşleri Başkanlığında müezzin, imam, vaiz, müftü ve Kur’an Kursu Öğretmeni olarak görev almıştır.

Süleyman Hilmi amelde Hanefi ve itikatta Maturidi idi. Tarikatta Nakşi olan Süleyman Ehl-i Sünnet ve’l-Cemaat’e son derece bağlı bir Müslümandı. Bundan dolayı öğrencilerine de aynı telkinlerde bulunmuştur. Devrinde İslâm Dünyasındaki Camiü’l-Ezher (Mısır) ve Darü’l Hilafi Medreseleri (İstanbul) ekollerinden ikincisine mensuptu. Bu nedenle reformcu, mezhep dışı, Vehhabi ve Baasçı cereyanlara karşı olmuştur. İnanç sapıklığı içersinde bir tek öğrencisi yoktur. Çünkü o, öğrencilerini “Ehl-i Sünnet Ve’l-Cemaat” inancına bağlı olarak yetiştirmiştir. Dünya olaylarını yakından takip etmiş, bu konuda İmam Rabbani Hazretlerinin “Devrinin zahiri idarecilerini bilmeyen hidayete kavuşmuş değildir” sözünü şiar edinmişlerdir. Talebelerini daima itidale teşvik etmiş, ifrat ve tefritten uzak kalmalarını tavsiye etmiştir.

Süleyman Hilmi’nin hayattayken yazıp bastırıldığı tek eseri ‘Yepyeni usul ve tertiple Kur’an harf ve harekeleri’dir. Okuma yazma bilen herkesin tek başına Kur’an okuyup öğrenmesini sağlayan bu pratik eserden bugüne kadar iki milyon nüshadan fazla basıldığı bilinmektedir.

* O.M.Ü. İlahiyat Fakültesi Öğretim Üyesi.

Süleyman Hilmi Tunahan'ın adına binaen Süleymancılık diye adlandırılan bu teşkilatın muhalifleri, Türkiye Cumhuriyetinin Demokratik ve Laik yönetim şeklini, kendi ideolojileri doğrultusunda dini esas ve inançlara uydurma amacı güden ve bu yönde faaliyet yürüten irticai bir grup olduğu iddiasında bulunurlar. İddiaya göre 1946 yılında Üsküdar - Kısıklı'da açtığı Kur'an kursunda bu görüşün temellerini attığı söylenir.

Süleyman Hilmi Tunahan, 1957 yılında Bursa Ulu Camiinde meydana gelen minareye yeşil bayrak çekme ve minbere kılıçla gelme hadiselerine ismi karıştığı için tevkif edilmiş ve bir süre tutuklu kalmıştır. Bu olaylardan sonra faaliyetlerini artıran Süleyman Hilmi Tunahan bu görüşün propagandası için Kısıklı'da inşa ettirdiği dokuz evde ücretsiz olarak Kur'an dersleri vermiştir. Bu yıllarda devlete bağlı din eğitimi veren okulların oluşunu ve yetişmiş din adamı bulunmaması sebebiyle, kendi kurslarında yetiştirdiği vaiz ve imam-hatiplerin camilere atanmasında büyük başarı göstermiştir. Halk arasında da en iyi ve en kısa sürede din adamı yetiştirdiği imajını vermeye çalışmıştır. İmam-Hatip Liselerinin kurulmasından sonra da burada yetişen öğrencilerin Diyanet kadrolarında yer alması Süleymancılardan faaliyetlerine engel gibi görülmüştür. Daha evvelden bu kurumun kadrolarında yer alan taraftarlarının zamanla emekli olması veya istifaen ayrılması ile adı geçen bu grup Diyanetteki etkinliğini kaybetmiştir. İmam -Hatip Liselerinden yetişen din adamlarının tecrübe eksiklikleri nedeniyle eğitimlerinin yetersiz olduğunu savunarak kendi öğrencilerinin Diyanet kadrolarında yer alması gerektiği yönünde propagandalar yapılmıştır.

Süleymancılık faaliyetleri 1948-1965 yılları arasında taraftarlarının açtıkları müsaadeli ve müsaadesiz Kur'an kursları ile kısa sürede gelişmiş ve yayılmıştır. Ancak kursların kanun ve özellikle "Kur'an Kursları Yönetmeliği"ni uygulamadaki eksiklikleri sonucu devletçe kapatılmaları, 1975 yılında aldıkları bir kararla hizmette yön değiştirerek kurs ve pansiyon açmaya yönelmişlerdir. Günümüzde Türkiye genelinde 1500 civarındaki kurs ve pansiyon "KURS VE OKUL TALEBELERİNE YARDIM DERNEKLERİ FEDERASYONU" nun çatısı altında faaliyetlerini sürdürmektedirler.

Günümüzde Süleymancılar, Türkiye genelinde yaygın bir şekilde teşkilatlanmışlardır. Türkiye'yi 7 ana bölgeye ayıran bu grup

sıra ile Lider, Türkiye sorumlusu, Bölge Sorumluları, İl Sorumluları şeklinde yapılmışlardır. Kanuni ve legal olarak görünen: Federasyon Başkanı, Dernek Başkanları ve Pansiyon Müdürleridir. Pansiyon Müdürleri ve hocaları ile sorumlusunun denetimi altında olup, bu konumdaki kişilerin diğer bir ile görevlendirilmeleri, il sorumlusunun teklifi ve bölge Sorumlusunun onayı ile gerçekleşir. İl sorumlularının denetiminden ve faaliyetlerinden, Bölge Sorumlusunun üst yönetime bilgi verme zorunluluğu vardır. Bahsedilen bütün bu birimler lider Kemal Kaçar'a kesin itaatle bağlıdırlar ve verilen her emri itirazsız yerine yerine getirmekle yükümlüdürler.

Süleymancılar, pansiyonlarında maddi güçleri zayıf öğrencileri barındırdıkları, onları dini, milli ve manevi duyguları kuvvetli gençler olarak ülkeye kazandırmayı amaçladıkları, pansiyonlarının birer hayır kurumu, kendilerinin de bu öğrencilerin yetiştirilmesine adanmış hayırsever vatandaşlar gibi göstererek müteaddiyin halktan bu öğrenciler adına yardım talep etmektedirler. Toplanan bu yardımların bir kısmı ile pansiyon giderlerini karşılayan bu grup, diğer bir kısmını da bağlı bulunduğu Federasyona ve Lider'e göndererek faaliyetlerini finanse etmektedirler. Ancak günümüzde bu adet değişmiş olup Süleymancılar her öğrenciden yurtta kaldığı için belli bir para alarak bu işi yürütmektedirler.

Süleymancılar önceden zikirlerini ve hatim dualarını gizli yaptıkları halde günümüzde bunu açık olarak yapmakta, siyah takke giymekte ve her fırsatta Süleyman Hilmi Tunahan'dan büyük bir veli olarak bahsetmekte ve diğer fraksiyonlardan bu özellikleri ile ayrılmaktadırlar. Pansiyonlarında barınan çocuklara İslâm dinine hizmet etmenin ancak kendi metotları ile mümkün olacağını telkin ederler. Süleyman Hilmi Tunahan'dan üstat diye bahsetmektedirler ve onun velilerin en yücesi olduğu, kendilerine ait kurslarda okuyan öğrencileri arştan okuduğunu söyleyerek buna inanmaktadırlar. Diğer taraftan sıkı bir disiplin altında tuttukları öğrencilere, kurslarda sırlarını dışarı vermemeleri için yemin ettirilse dahi yalan söylemelerinin günah olmadığını da telkin edildiği söylenmektedir.

Süleymancıların belirgin diğer özelliklerinden biri de; Allah'la kulun doğrudan temas kuramayacağını, bir vasitanın bulunması gerektiğini, bu vasitanın da Süleyman Hilmi Tunahan'dan başkası olamayacağını söylemeleri ve Allah'tan gelen nurun onun vasıtasıyla

kalplere dağıtıldığına inanmalarındır. Bu durumu İslâm inancı ile bağdaştırmak mümkün değildir. Türkiye'deki yönetimi mason olarak niteleyen, çıkarları söz konusu olduğu zamanda faaliyetlerinin idamesi ve rahat hareket etmeleri için iktidardaki siyasi parti ve içinde yer alma gayretleri gösteren bu grup mensupları, bu girişimlerden azami derecede faydalar sağlama yoluna da gitmektedirler.

İktidardaki parti ve Devlet kademelerindeki taraftarları aracılığı ile şirketler kuran Süleymancılar, Şirket gelirlerinin büyük bir bölümünü faaliyetlerinin geliştirilmesi yönünde harcamaktadırlar. Günümüzde Türkiye genelinde aldıkları krediler ve toplam yardımlarla aşağıda isimlerini yazdığım şirketleri kurmuşlardır.

- 1-Aslan Uluslararası Nakliyat,
- 2-Şahlan Transmarin Gemicilik,
- 3-Tarsan Turizm, Tarım Endüstri Tesisleri,
- 4-Tuna Ro-Ro Deniz Taşımacılık ve Ticaret A.Ş.
- 5-Anso Soğuk Hava Tesisleri A.Ş.
- 6-Güneş Gemicilik ve Tankercilik A.Ş.
- 7-Fazilet Neşriyat A.Ş.

Bu şirketler Süleymancı kesimin önemli finansman kaynaklarını oluşturmaktadır. Bunun yanı sıra münferit şahıslar tarafından kurulan şirketler de bu cemaate önemli yardımlarda bulunmaktadır. Örneğin, Amasyalı Sobaları yapımcısı İsmail Amasyalı gibi.

Kısaca Süleymancılar hakkında, "Atatürk İlke ve İnkılaplarına düşman genç bir nesil yetiştirmeyi, halkı dini inançlar bakımından Süleymancı olanlar ve olmayanlar diye ikiye bölmeyi, dini inançlar istismar edilerek halktan toplanan yardımlar ile mensuplarına maddi gelir ve siyasi istikbal sağlamayı, gerektiğinde zorada başvurarak Türkiye'de Kur'an hükümlerinin hakim olduğu bir idare tarzını kurmayı amaçladıkları iddia edilmekte ve Türkiye Cumhuriyetinin Laik ve Demokratik ilişkilerini tehdit eden unsurlar arasında oldukları" iddiaları varsa da yaptıkları hizmetlerden bu ithamların düşmanlarınca yapılan iddialar olduğu anlaşılmaktadır. "Ayinesi iştir kişinin lafa bakılmaz" atasözü bunu en güzel açıklamaktadır.

BİBLİYOGRAFYA

- 1-Mustafa Akyıldız, Ben Bir Süleymancı İdim, İstanbul, 1969
- 2-Hızır Yılmaz, "Süleymancılık" hakkında bir inceleme, Köln, 1977
- 3-Mehmet Ali Özmen, İslâmiyet ve Süleymancılık üzerinde mukayeseli bir araştırma, A.Ü. İlahiyat Fakültesinde yapılan lisans tezi, Ankara,1978.
- 4-Ali Ak, "Süleymancılık" İthamlar - Cevaplar, İstanbul,1988
- 5-Ali Ak, "Süleymancılık Uydurması", İstanbul, 1987
- 6-Ruşen Çakır, Ayet ve Slogan. Türkiye de İslâmi Oluşumlar. İstanbul, 1991, Sayfa 125-139.